

ВИСНОВОК

творчого керівника та наукового консультанта,
кандидата мистецтвознавства, професора,
професора кафедри дерев'яних духових інструментів
НМАУ ім. П. І. Чайковського
Мимрика Михайла Романовича
про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта кафедри дерев'яних духових інструментів
НМАУ ім. П. І. Чайковського
Нідзельського Станіслава Петровича
**«“КОЛО” для ансамблю саксофонів Валерії Виноградової:
АСПЕКТИ ВТІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ»**,
поданий до захисту
на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

У процесі роботи над творчим мистецьким проєктом «“Коло” для ансамблю саксофонів Валерії Виноградової: аспекти втілення українського фольклору» аспірант С. П. Нідзельський виявив високі виконавські та дослідницькі якості. Науково-творча діяльність С. Нідзельського підтвердила його високий фаховий рівень володіння сучасними саксофонними виконавськими техніками, усвідомлене ставлення до стилістики української академічної музики та здатність до рефлексивного осмислення авторських інтенцій у музичному задумі. Особливо варто відзначити оригінальність його аналітичного мислення, цілеспрямовану пошукову діяльність і здатність формулювати власні концептуальні підходи до інтерпретації музичного тексту.

Завдяки високому рівню професіоналізму та широкій ерудиції авторові вдалося багатогранно дослідити жанр саксофонного ансамблю і специфіку втілення фольклорних джерел у сучасній саксофонній академічній музиці. Внаслідок цього було здійснено ґрунтовне осмислення фольклорно-забарвленої стилістики циклу В. Виноградової в контексті національної музичної традиції ХХІ століття та окреслено його виконавські орієнтири, які, сподіваємося, сприятимуть глибшому залученню саксофонних ансамблевих колективів до освоєння такого репертуару.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту С. Нідзельського відповідає усім вимогам до написання наукових досліджень. Робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (44 позиції). У вступі чітко сформульовано всі вихідні умови дослідження: обґрунтовано вибір теми, об'єкт, предмет, мету і завдання, теоретичну та методологічну базу, наукову новизну та практичне значення роботи. Основний матеріал викладено системно і послідовно.

Розділ 1 «Саксофонний ансамбль у контексті сучасної академічної музики» присвячено історії формування саксофонного ансамблю та жанровим трансформаціям і стилістичній гнучкості цього виду камерного музикування у сучасній академічній традиції. Простежено еволюцію складу й ролі саксофонного ансамблю від зародження жанру до його становлення як самобутньої частини професійної музичної культури. Цей розділ склав концептуальну основу для подальшого аналізу авторського задуму В. Виноградової у наступних розділах роботи.

У розділі 2 «Фольклор і ритуал у сучасній музиці: концептуальний контекст» зосереджено увагу на інтеграції фольклорних та обрядових елементів у новітній композиторській творчості. Розглянуто фольклорні джерела сучасної музики та ритуальні моделі. Особливу увагу приділено всебічному аналізу одного з найвідоміших творів сучасного саксофонного репертуару – «Заклик до миру» Жана-Дені Міша для ансамблю саксофонів, у контексті його значення для світової музичної культури, міжкультурного діалогу та переосмислення українського фольклору французьким митцем. Зазначено, що Ж.-Д. Міша майстерно поєднує сучасні композиційні техніки з українськими фольклорними мотивами, демонструючи широкі можливості саксофонного ансамблю як носія філософсько-символічних смислів. Такий теоретико-практичний екскурс унаочнює потенціал синтезу фольклору і актуальних музичних підходів та підготував підґрунтя для розгляду авторської концепції циклу «Коло» у наступному розділі.

Розділ 3 «Аналіз циклу “Коло” Валерії Виноградової» містить глибокий аналіз зазначеного твору. Наведено загальні відомості про композиторку (її творчу біографію) та структуру циклу, а також здійснено детальний розгляд кожної частини. З метою виявлення специфіки музичної мови та образної системи твору проаналізовано інтонаційно-тематичний зміст циклу й драматургічну функцію фольклорних першоджерел. Встановлено, що кожна частина цього циклу розгортає певну фазу життєвого кола – від народження до смерті та відродження – і водночас відображає органічну присутність обрядової культури у світосприйнятті композиторки. Детально розглянуто взаємодію автентичних народних мелодій із сучасними композиційними засобами (зокрема, використання чвертьтонових інтервалів, глісандо тощо), що надають творові експериментального характеру та формують його унікальну текстурну палітру. Окремо висвітлено музично-образні та виконавські аспекти циклу: розглянуто символіку фольклорних мотивів, особливості музичної мови, а також співвідношення партій солістів і ансамблю в інтерпретаційному вимірі твору. Комплексний підхід до аналізу дозволив авторові роботи виявити оригінальність адаптації українського фольклору в інструментальній музиці та запропонувати обґрунтовані рекомендації щодо інтерпретації цього твору.

Методологія дослідження має комплексний характер. С. Нідзельський у науковому обґрунтуванні поєднує структурно-аналітичний підхід, інтерпретаційний аналіз, а також елементи культурології, семіотики музики та герменевтики. Така багатоаспектна методологія дала змогу глибше розкрити специфіку інтеграції фольклорного матеріалу у музиці для саксофонного ансамблю та дослідити семантичні рівні творів. Зокрема, у роботі простежено вплив синтезу традиційних етно-елементів і сучасних композиційних технік на формотворення та смислове наповнення циклу, а також окреслено еволюцію ансамблевого мислення від звичного камерного жанру до своєрідного «драматичного простору» саксофонного ансамблю, що поєднує музичні й позамузичні (ритуально-символічні) аспекти виконавства.

Варто підкреслити, що результати дисертаційного дослідження відзначаються суттєвою науковою новизною. Уперше здійснено порівняльний аналіз циклу «Коло» В. Виноградової та «Call for Peace» Ж.-Д. Міша в контексті фольклорно-ритуальної трансформації музичного матеріалу, що дозволило концептуалізувати саксофонний ансамбль як простір перетину традиційних фольклорних структур із сучасними художніми практиками. Отримані висновки розширюють уявлення про інтеграцію української народної спадщини у контексті сучасного інструментального мистецтва.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування її результатів у виконавській практиці саксофонних ансамблів, а також у навчальному процесі – зокрема, у курсах аналізу сучасної музики, культурології та історії саксофона. Дослідження також може слугувати методологічним підґрунтям для створення нових творів, що поєднують саксофонну музику з фольклорними джерелами, а для розробки концертних програм і фестивальних проєктів, які представляють український фольклор у оновленому звучанні. Отримані результати мають вагомe значення для розвитку саксофонного ансамблевого виконавства, збагачуючи його репертуарно-інтерпретаційні горизонти.

Результати дисертаційної роботи пройшли необхідну апробацію: автор оприлюднив основні положення у вигляді наукових публікацій (дві статті у фахових виданнях) та виступив із доповідями на науково-практичних конференціях.

У ході підготовки творчого мистецького проєкту С. Нідзельський продемонстрував високий рівень фахової зрілості, поєднаний із відмінними організаторськими навичками та інтелектуальною ерудованістю. Варто наголосити, що автором проєкту виконано значний обсяг роботи з організації і проведення заключного концертного виступу. Аспірант залучив розширений склад саксофонного ансамблю (12 виконавців) для сценічного втілення циклу «Коло», що вимагало ретельної координації та численних репетицій. Така кропітка підготовча діяльність забезпечила високий рівень виконавського

втілення творчого проєкту. Додамо, що 24 червня 2025 р. у залі ім. О. С. Тимошенка НМАУ ім. П. І. Чайковського відбувся заключний концерт-іспит у межах проєкту «Коло», де були представлені цикл В. Виноградової та «Заклик до миру» Ж.-Д. Міша. Така програмна добірка наочно продемонструвала основні ідеї дослідження, зіставивши український і зарубіжний підходи до адаптації фольклору, а також засвідчила високий рівень інтерпретаційної майстерності аспіранта.

Отже, враховуючи актуальність теми, наукову новизну, практичну значущість та перспективність отриманих результатів, вважаємо, що науково-дослідницька і творча складові творчого мистецького проєкту «“Коло” для ансамблю саксофонів Валерії Виноградової: аспекти втілення українського фольклору» виконані на високому професійному рівні. Творчий мистецький проєкт Нідзельського Станіслава Петровича відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендований до захисту у спеціалізованій разовій раді для присудження освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Творчий керівник та науковий консультант:
кандидат мистецтвознавства, професор,
професор кафедри дерев'яних духових інструментів
НМАУ ім. П. І. Чайковського

М. Р. Мимрик

